

антиплагіатної системи перевірки текстових документів на унікальність. Послуга надається бібліотекою імені М. А. Жовтобрюха Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка. Університет має доступ до перевірки наукових робіт на ознаки плагіату засобом сервісу Unichek, що закріплено підписаною Угодою про співпрацю (20.09.2019 р.– 31.12.2025 р.) з відповідною антиплагіатною системою. Потребує підкреслення і той факт, що в університеті функціонує мережевий сервіс відкритого доступу «Інституційний репозитарій» як відкритий цифровий архів інтелектуальної творчості науковців – «IRPNPU» (Institutional Repository of Poltava V.G. Korolenko National Pedagogical University – <http://dspace.pnpu.edu.ua>). На сайті бібліотеки університету у вкладці «Академічна доброчесність» (<http://lib.pnpu.edu.ua/akademichna-dobrochesnist>) у відкритому доступі знаходимо також «Методичні рекомендації до організації, виконання та захисту курсової роботи у ПНПУ імені В. Г. Короленка», «Методичні рекомендації до організації, виконання та захисту кваліфікаційних (бакалаврських/магістерських) робіт у ПНПУ імені В. Г. Короленка», ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання», Міжнародні стилі цитування та посилання в наукових роботах та ін. Заходи профілактики порушення академічної доброчесності обговорюються на засіданнях кафедри.

Отже, в Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка діє система забезпечення академічної доброчесності, яка ґрунтується на засадах законності, свободи і людської гідності, професіоналізму та компетентності, чесності і порядності, відкритості і прозорості, поваги і взаємної довіри. Задля ефективного дотримання норм і правил академічної доброчесності, а отже, і з метою забезпечення якості вищої освіти, рекомендуємо здобувачам своєчасно ознайомитися і вивчити особливості функціонування цієї системи в університеті.

Список використаних джерел

1. Сазик В. Академічна доброчесність: міфічна концепція чи дієвий концепт. 2020. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-mifichna-kontseptsiya-chy-diyevyj-kontsept/>
2. Кодекс академічної доброчесності ПНПУ імені В. Г. Короленка. 2022. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://pnpu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/10/kodeks-akademichno%D1%97-dobrochesnosti-pnpu-imeni-v.-g.-korolenka.pdf>

Микола БЛИЗНЮК

МЕТОДОЛОГІЯ І ПРАКТИКА НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ «ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПРОФЕСІЙНІЙ ОСВІТІ»

Сучасні інформаційні технології у системі освіти визначають значною мірою її розвиток. Якість освіти, її доступність – основна причина модернізації всієї системи освіти останні десятиліття [1]. Без сучасних інформаційних технологій (ІТ) неможливе проведення семінарів, вебінарів, використання дистанційної форми навчання та ін.

Використання інформаційних технологій в освіті пов'язано з проблемою виміру ефективності навчання. Визначення ефективності будь-якого методу, технології навчання включає: вимір досягнутого результату, витрат матеріальних ресурсів та часу на його досягнення. Ефективність навчання вимірюють або за результатами контрольних робіт у балах, або за результатами тестування у відсотках вирішених завдань. При цьому

завичай порівнюють групи учнів, які скористалися і користувалися комп'ютерними засобами підтримки навчання.

Під час вивчення навчальної дисципліни «Інформаційні технології в професійній діяльності» здобувачі (галузь знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 015.00 Професійна освіта /Дизайн/, 015.36 Професійна освіта /Технологія виробів легкої промисловості/) знайомляться з призначенням, можливостями та сучасним станом розвитку інформаційних технологій в освіті; здійснюється формування навичок ефективного застосування сучасних інформаційних технологій та програмного забезпечення для вирішення різноманітних педагогічних та управлінських проблем [2].

Завданнями вивчення дисципліни є отримання студентами теоретичних знань щодо інформаційних технологій в освіті та набуття практичних умінь і навичок застосовувати сучасні інформаційні технології в освіті, навчити використовувати інформаційні технології, системи управління базами даних та стандартні пакети прикладних програм у професійній діяльності; створювати навчальні презентації, готувати графічні ілюстрації для наочних і дидактичних матеріалів, які використовуються в освітньому процесі; корегувати й оптимізувати растрові зображення для наступного використання в презентаціях і веб-сторінках, виводити зображення на друк та записувати на електронні носії.

На думку експертів, ІТ у навчанні дозволяють підвищити ефективність практичних та лабораторних занять з природничих дисциплін не менше ніж на 30%, об'єктивність контролю знань учнів – на 20-25%. Успішність у контрольних групах, які навчаються з використанням освітніх інформаційних технологій, як правило, вища в середньому на 0,5 бала (при п'ятибальній системі оцінки). Зокрема, швидкість накопичення словникового запасу за комп'ютерної підтримки вивчення іноземних мов підвищується у 2–3 рази [3].

Метою викладання навчальної дисципліни «Інформаційні технології у професійній діяльності» є здобуття студентами фундаментальних теоретичних знань і формування практичних навичок з питань побудови та функціонування сучасних інформаційних технологій. У результаті вивчення дисципліни студенти набувають необхідних знань і навичок із застосування сучасних інформаційних технологій у своїй фаховій діяльності.

У **результаті** вивчення навчального курсу здобувач вищої освіти повинен:

1. Використовувати знання про сучасні інформаційні та педагогічні технології навчання в професійній діяльності.
2. Демонструвати знання методів та засобів інформаційних та веб-технологій, комп'ютерної техніки та сучасних технологій проектування інформаційних систем.
3. Здійснювати пошук та збір, обробку та аналіз, систематизацію та зберігання інформації.
4. Аналізувати, узагальнювати та поширювати передовий педагогічний досвід впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у профільній діяльності.
5. Впроваджувати сучасні методи розробки та інформаційні технології і програмне забезпечення для управління, проектування, прийняття рішень, пошуку, аналізу і обробки даних.

Загальні компетентності, якими повинен оволодіти здобувач після завершення вивчення навчального курсу:

- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.
- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Фахові компетентності, якими повинен оволодіти здобувач після завершення вивчення навчального курсу:

- здатність використовувати сучасні інформаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення та інтегрувати їх в освітнє середовище;
- здатність використовувати відповідне програмне забезпечення для вирішення професійних завдань, відповідно до спеціалізації;
- здатність використовувати у професійній діяльності основні положення, методи, принципи фундаментальних та прикладних наук;
- здатність збирати, аналізувати та інтерпретувати інформацію (дані) відповідно до спеціалізації.

Тематичне наповнення навчального курсу за змістовими модулями:

Змістовий модуль 1. Педагогічні програмні засоби у професійній діяльності

Тема 1. Комп'ютерні засоби навчання як сучасна технологія в освіті

Предмет, структура та завдання курсу. Термінологічне середовище курсу. Мультимедійні засоби навчання. Автоматизовані навчальні системи. Комп'ютерні тренажери. Навчальні фільми. Мультимедіа-презентації. Відеодемонстрації.

Методичні підходи та особливості використання технології мультимедіа та технології телекомунікації в освітніх цілях. Реалізація можливостей «віртуальна реальність» в освіті. Теорія інформаційно-комунікаційного предметного середовища. Інформаційна взаємодія освітнього призначення.

Тема 2. Інтерактивність і діалоговий характер навчання

Використання електронних лекторів, тренажерів, підручників, енциклопедій. Розробка ситуаційно-рольових та інтелектуальних ігор із використанням штучного інтелекту. Використання предметних педагогічних програмних засобів із мультимедійною підтримкою. Використання специфічних інструментальних програм і середовищ, що беруть на себе частину рутинної й нецікавої роботи людини. Підтримка й супровід дистанційної форми навчання. Спількування й обмін думками завдяки засобам інтерактивних освітніх телеконференцій.

Тема 3. Вимоги до програмного забезпечення навчального призначення

Склад педагогічного програмного засобу. Дидактична доцільність використання програмних засобів навчального призначення різних типів. Навчальні програмні засоби, методичне призначення яких – повідомлення суми знань, формування вмінь і (або) навичок навчальної і (або) практичної діяльності і забезпечення необхідного рівня засвоєння, який встановлюється зворотнім зв'язком, реалізується засобами програми. Програмні засоби (системи) - тренажери. Програми, призначені для контролю (самоконтролю) рівня оволодіння навчальним матеріалом. Інформаційно-пошукові програмні системи, інформаційно-довідкові програмні засоби. Імітаційні програмні засоби (системи). Моделюючі програмні засоби довільної композиції. Демонстраційні програмні засоби. Навчально-ігрові програмні засоби. Дозвільні програмні засоби.

Змістовий модуль 2. Комп'ютерні мережі та візуалізація даних

Тема 4. Інформаційні ресурси глобальної мережі Інтернет

Інформаційні ресурси Інтернет: типи та основні властивості. Гіпертекст як засіб структурованого подання інформації. Формати та засоби подання мультимедійних даних. Соціальні мережі. Електронний підручник (Electronic Textbook), мультимедійна система (Multimedia System), система автоматизованого проектування (Computer Aided Design), електронний бібліотечний каталог (Electronic Library), банк даних, база даних (Database), електронна пошта (Electronic Mail), голосова електронна пошта (Voice-Mail), електронна дошка оголошень (Bulletin System), система телеконференцій (Teleconference), автоматизована система управління науковими дослідженнями (Computer Research System), електронна інтерактивна дошка (Smart Board), настільна електронна друкарня (Desk-Top Publishing).

Тема 5. Візуалізація даних у професійній діяльності

Способи візуалізації даних. Інфографіка. Моделювання технологічних, виробничих, природничо-математичних процесів і явищ. Розробка дидактичних і навчально-методичних матеріалів. Забезпечення моніторингу й самоперевірки знань студентів засобами тестуючо-контролюючих середовищ. Створення й підтримка сайтів навчальних закладів. Підтримка проектної та дослідницької діяльності учнів. Експертиза і сертифікація педагогічної продукції, що функціонує на базі інформаційних і комунікаційних технологій.

Тема 6. Інформаційне забезпечення педагогічної діяльності

Інформаційно-пошукові системи. Машини пошуку та каталоги Інтернет: можливості та проблеми. Індексція розподілених джерел інформації. Засоби подання запитів користувачів. Релевантність інформаційного пошуку. Інформаційно-пошукові агенти. Проект Semantic Web - спроба семантичного аналізу розподіленої інформації. Засоби встановлення взаємодії між постачальниками та користувачами інформації. Зарубіжний досвід проектування навчальних систем (ISD: Instructional Systems Design)

Зазначимо, що у багатьох випадках використання засобів ІТ невиправдано позбавляє студентів можливості проведення реальних дослідів своїми руками, що негативно позначається на результатах навчання. Використання інформаційних ресурсів, опублікованих в Інтернеті, також має негативні наслідки. Найчастіше спрацьовує властивий усьому живому принцип економії сил: запозичені з Інтернету курсові проекти, реферати, доповіді та розв'язання задач стали сьогодні реальністю і вже звичним фактом, що не сприяє підвищенню ефективності навчання та виховання.

Найбільшу складність є перехід від інформації, що циркулює в системі навчання, до самостійних професійних дій, інакше кажучи, від знакової системи як форми подання знання на сторінках підручника, екрані дисплея тощо до системи практичних дій, що мають принципово іншу логіку, ніж логіка організації системи знаків. Це класична проблема застосування знань на практиці, а психологічною мовою – проблема переходу від думки до дії. Найчастіше однією з переваг навчання з використанням засобів інформатизації називають індивідуалізацію навчання [4].

Інструменти, обладнання, програмне забезпечення у навчальному курсі:

Мультимедійний проектор, інтерактивна дошка, аудіо-система. Клас персональних комп'ютерів з належним програмним забезпеченням з підключенням до Інтернету для: завантаження застосунків та їх компонентів, комунікації та опитувань; виконання лабораторних робіт, прикладів на лекціях, домашніх завдань; виконання завдань самостійної роботи; проходження тестування (поточний, підсумковий контроль).

Програмне забезпечення для роботи з освітнім контентом дисципліни та виконання передбачених видів освітньої діяльності: навчальне середовище GSuite; дистанційний курс, який містить навчально-методичні матеріали з навчальної дисципліни; технічні засоби навчання, web-переглядач Google Chrome, текстовий редактор Notepad, текстовий процесор MS Word, презентаційна програма MS PowerPoint.

Домашній комп'ютер, особистий ноутбук та їх мобільні пристрої (телефон, планшет) можуть використовуватися студентами для доступу до ресурсів дистанційного курсу, для комунікації з викладачем, виконання завдань лабораторних робіт та самостійної роботи, для доступу до рекомендованої літератури.

Критерії оцінювання навчальних досягнень під час вивчення курсу:

Академічну діяльність студентів з дисципліни «Інформаційні технології у професійній діяльності» контролює викладач, забезпечуючи усне та письмове опитування, поточний, модульний та підсумковий контроль.

Поточний контроль навчальних досягнень студента здійснюється упродовж семестру, ґрунтуючись на оцінюванні аудиторних і самостійних письмових робіт. Модульний контроль здійснюється у формі письмової роботи. Завдання кожного модуля

укладається на основі вивченого матеріалу (опрацьованого студентом в аудиторії й самостійно).

Модульна контрольна робота (МКР) є обов'язковим складником системи контролю навчальних досягнень студентів. Виконання МКР спрямоване на комплексну перевірку обсягу, рівня та якості засвоєння ними навчального матеріалу кожного модуля: як матеріалу, що підлягає вивченню під час аудиторної роботи, так і самостійної роботи.

Підсумковий контроль: залік виставляється на останньому занятті. Підсумкова оцінка виводиться як сума отриманих за поточний контроль балів, балів за модульні контрольні роботи, балів за самостійну роботу. Освітня діяльність студентів на лабораторних заняттях оцінюється за 5-ти бальною шкалою (від 1 до 5 балів).

Вивчення курсу «Інформаційні технології в професійній діяльності» сприятиме розширенню наукового світогляду студента, підвищенню рівня методологічної культури, удосконаленню дослідницьких навичок та умінь.

Список використаних джерел

1. Биков В. Ю., Буров О. Ю., Гуржій А. М., Жалдак М. І., Лещенко М. П., Литвинова С. Г., Луговий В. І., Олійник В. В., Спірін О. М., Шишкіна М.П. Теоретико-методологічні засади інформатизації освіти та практична реалізація інформаційно-комунікаційних технологій в освітній сфері України : монографія. Наук. ред. В. Ю. Биков, С. Г. Литвинова, В. І. Луговий. Київ: Компрінт, 2019. 214 с.

2. Близнюк М.М. Робоча програма навчальної дисципліни «Інформаційні технології у професійній освіті» підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти з освітньої програми «Професійна освіта (Дизайн)» за спеціальністю 015.00 Професійна освіта (Дизайн); освітньої програми «Професійна освіта (Технологія виробів легкої промисловості)» за спеціальністю 015.36 Професійна освіта (Технологія виробів легкої промисловості). Полтава: ПНПУ ім. В.Г. Короленка, 2023. 12 с.

3. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: *Зб. наук. пр. Випуск 43 /* Редкол. Київ-Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2015. 542 с.

4. Учителі в курсі: базовий курс у розвитку цифрових навичок освітян.
URL: <https://study.ed-era.com/uk/courses/course/2915>

Олена ЦИМБАЛЮК

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВІ STEAM-ЛОКАЦІЇ ДИТЯЧОГО ЕКСПЕРИМЕНТАРІУМУ ЯК МАЙДАНЧИКИ ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКО-ПОШУКОВИХ КОМПЕТЕНЦІЙ УЧНІВ

Компетентнісний підхід в освіті, викладений у Концепції НУШ та орієнтований на євроінтеграцію суспільства, передбачає формування у дітей навичок дослідницько-пошукової роботи. На думку вчених та педагогів, дослідницька компетентність відноситься до числа ключових, бо зумовлює розвиток логіки, критичного мислення, умінь аналізу, планування, рефлексії, загалом стає складовою самовдосконалення учня. О. Овчарук, О. Пометун, О. Савченко визначають дослідницьку компетентність як інтегральну якість особистості, що виражається у готовності та здатності до самостійного пошуку вирішення нових проблем і творчого перетворення дійсності на основі сукупності особистісно усвідомлених знань, умінь, навичок, способів діяльності та інших установок [2].